

MƯỜI NGUYÊN TẮC CƠ BẢN CỦA THỐNG KÊ LIÊN HỢP QUỐC

Bối cảnh

Mong muốn có một bộ các nguyên tắc để quản lý thống kê nhà nước ngày càng trở nên cấp thiết vào cuối những năm 1980 khi các quốc gia ở Trung Âu bắt đầu thay đổi từ nền kinh tế kế hoạch tập trung sang nền kinh tế dân chủ định hướng thị trường. Đồng thời cần phải đảm bảo hệ thống thống kê nhà nước ở những quốc gia này có thể sản xuất những số liệu thống kê tin cậy và phù hợp, tuân thủ những tiêu chuẩn khoa học và chuyên môn. Cuối cùng, Hội nghị các nhà Thống kê Châu Âu đã xây dựng và thông qua Nguyên tắc Cơ bản về Thống kê nhà nước năm 1992. Các nhà Thống kê ở các nước còn lại cũng nhanh chóng nhận thấy rằng những nguyên tắc này có ý nghĩa toàn cầu rộng lớn hơn. Sau một quy trình tham vấn quốc tế, một mốc lịch sử về thống kê thế giới đã được đặt ra khi Ủy ban Thống kê LHQ thông qua Bộ các nguyên tắc rất tương tự - có lời nói đầu được sửa đổi - tại phiên họp Đặc biệt ngày 11-15/4/1994 - Nguyên tắc cơ bản về Thống kê Nhà nước của LHQ.

Tại phiên họp lần thứ 42 năm 2011, Ủy ban Thống kê đã thảo luận về những Nguyên tắc cơ bản của Thống kê Nhà nước và thừa nhận rằng những Nguyên tắc này vẫn còn phù hợp với ngày nay như trước kia và không cần thiết phải sửa đổi lại 10 nguyên tắc này. Tuy nhiên, Ủy ban cũng khuyến nghị một nhóm Những người bạn của Chủ tọa sửa đổi và cập nhật lời nói đầu của Những nguyên tắc cơ bản cân nhắc những phát triển mới so với thời điểm khi những Nguyên tắc được xây dựng lần đầu. Tại phiên họp lần thứ 44 năm 2013, Ủy ban Thống kê đã thông qua lời nói đầu được sửa đổi.

Lời nói đầu

Ủy ban Thống kê

- Khẳng định rõ thông tin thống kê nhà nước là cơ sở cần thiết để phát triển các lĩnh vực kinh tế, dân số, xã hội và môi trường và để hiểu biết lẫn nhau và trao đổi thương mại giữa các Quốc gia và người dân trên toàn Thế giới.

- Khẳng định niềm tin của công chúng đối với thông tin thống kê nhà nước phụ thuộc rất lớn vào việc tôn trọng những giá trị cơ bản của các nguyên tắc, là cơ sở của bất kỳ xã hội nào mong muốn hiểu và tôn trọng các quyền của các thành viên của mình.

Hội đồng Kinh tế Xã hội

Điểm lại những nghị quyết gần đây của Đại hội đồng và Hội đồng Kinh tế Xã hội nhấn mạnh ý nghĩa cơ bản của thống kê nhà nước đối với chương trình phát triển quốc gia và toàn cầu.

Khẳng định vai trò quan trọng của thông tin thống kê nhà nước chất lượng cao trong việc phân tích và hoạch định chính sách đối với phát triển bền vững, hòa bình và ổn định, cũng như hiểu biết lẫn nhau và trao đổi thương mại giữa các Quốc gia và người dân trong một thế giới ngày càng gắn kết, yêu cầu công khai và minh bạch.

- Khẳng định chất lượng số liệu thống kê nhà nước và chất lượng thông tin công khai phục vụ Chính phủ, nền kinh tế và công chúng phụ thuộc rất lớn vào sự hợp tác của người dân, doanh nghiệp và những đối tượng cung cấp thông tin khác trong việc cung cấp số liệu phù hợp và tin cậy cần để biên soạn số liệu thống kê và phụ thuộc vào sự phối hợp giữa người dùng tin và nhà sản xuất số liệu nhằm đáp ứng nhu cầu của người sử dụng.

- Kêu gọi sự nỗ lực của các tổ chức chính phủ và phi chính phủ chủ động trong công tác thống kê nhằm xây dựng những chuẩn mực và khái niệm để so sánh giữa các nước;

- Đồng thời kêu gọi Tuyên ngôn của Viện Thống kê Thế giới về Đạo đức nghề nghiệp;

- Thể hiện quan điểm về Nghị quyết C (47), được Ủy ban Kinh tế Châu Âu thông qua ngày 15/4/1992, có tầm ảnh hưởng trên toàn cầu.

- Đáng chú ý rằng, tại phiên họp lần thứ 8 tổ chức tại Bangkok hồi tháng 9 năm 1993, Nhóm Công tác của các Chuyên gia Thống kê do Ủy ban Thống kê Kinh tế - Xã hội Châu Á Thái Bình Dương phân công đánh giá các Nguyên tắc cơ bản, đã nhất trí về mặt nguyên tắc phiên bản ECE và đã nhấn mạnh rằng những nguyên tắc này đã áp dụng cho tất cả các quốc gia;

- Cũng lưu ý thêm rằng, tại phiên họp lần thứ 8 tổ chức tại Addis Ababa hồi tháng 3/1994, Hội nghị chung giữa các nhà Lập kế hoạch, Thống kê, và Nhân khẩu học Châu Phi, đều thống nhất những Nguyên tắc cơ bản của Thống kê Nhà nước có tầm ảnh hưởng trên toàn cầu;

Thông qua những nguyên tắc hiện tại của thống kê nhà nước:

Cũng khẳng định rằng niềm tin của công chúng về tính trung thực của hệ thống thống kê nhà nước và sự tin cậy vào số liệu thống kê phụ thuộc rất lớn vào sự tôn trọng những giá trị và nguyên tắc cơ bản, là cơ sở của bất kỳ xã hội nào mong muốn hiểu và tôn trọng các quyền của các thành viên của mình và trong bối cảnh này, sự độc lập về chuyên môn và khả năng giải trình của các cơ quan thống kê là điều quan trọng.

Nhấn mạnh rằng, để đạt được hiệu quả, những giá trị và nguyên tắc cơ bản trong quản lý công tác thống kê phải được đảm bảo bằng khuôn khổ thể chế và pháp lý và được tất cả các cấp chính quyền, các bên hữu quan trong hệ thống thống kê nhà nước tôn trọng.

Thông qua Nguyên tắc cơ bản của Thống kê Nhà nước dưới đây, như đã được Ủy ban Thống kê thông qua năm 1994 và khẳng định lại năm 2013, và đệ trình Đại hội đồng thông qua.

10 Nguyên tắc thống kê cơ bản (1994)

Nguyên tắc 1. Thống kê nhà nước cung cấp yếu tố không thể thiếu trong hệ thống thông tin của một xã hội dân chủ phục vụ Chính phủ, nền kinh tế và công chúng với những thông tin về tình hình kinh tế, nhân khẩu, xã hội và môi trường. Số liệu do các cơ quan thống kê nhà nước biên soạn được kiểm chứng qua thực tế sử dụng và công bố trên cơ sở vô tư, đáp ứng quyền tiếp cận thông tin công khai của công dân.

Nguyên tắc 2. Để tạo được niềm tin đối với số liệu thống kê chính thức, các quyết định của cơ quan thống kê cần phải tuân thủ nghiêm túc những nguyên tắc khoa học và đạo đức nghề nghiệp về phương pháp và quy trình thu thập, xử lý, lưu trữ và trình bày số liệu thống kê.

Nguyên tắc 3. Để giúp hiểu đúng số liệu, các cơ quan thống kê phải trình bày số liệu theo những chuẩn mực khoa học về nguồn số liệu, phương pháp luận và quy trình thống kê.

Nguyên tắc 4. Các cơ quan thống kê được quyền có ý kiến về những hiểu biết sai lệch và sử dụng sai số liệu thống kê.

Nguyên tắc 5. Thông tin cho mục đích thống kê có thể sử dụng từ tất cả các nguồn - điều tra thống kê hoặc hồ sơ hành chính. Các cơ quan thống kê khi lựa chọn nguồn thông tin phải cân nhắc tới yếu tố chất lượng, tính kịp thời, chi phí và gánh nặng đối với đối tượng cung cấp thông tin.

Nguyên tắc 6. Cơ quan thống kê thu thập dữ liệu về cá nhân dùng cho mục đích thống kê, cho dù là tự nguyện hay theo quy định của pháp luật, đều phải tuyệt đối giữ bí mật và không dùng cho các mục đích khác ngoài mục đích thống kê.

10 Nguyên tắc thống kê cơ bản (sửa đổi lời nói đầu năm 2013)

Nguyên tắc 1. Thống kê nhà nước cung cấp yếu tố không thể thiếu trong hệ thống thông tin của một xã hội dân chủ phục vụ Chính phủ, nền kinh tế và công chúng với những thông tin về tình hình kinh tế, nhân khẩu, xã hội và môi trường. Số liệu do các cơ quan thống kê nhà nước biên soạn được kiểm chứng qua thực tế sử dụng và công bố trên cơ sở vô tư, đáp ứng quyền tiếp cận thông tin công khai của công dân.

Nguyên tắc 2. Để tạo được niềm tin đối với số liệu thống kê chính thức, các quyết định của cơ quan thống kê cần phải tuân thủ nghiêm túc những nguyên tắc khoa học và đạo đức nghề nghiệp về phương pháp và quy trình thu thập, xử lý, lưu trữ và trình bày số liệu thống kê.

Nguyên tắc 3. Để giúp hiểu đúng số liệu, các cơ quan thống kê phải trình bày số liệu theo những chuẩn mực khoa học về nguồn số liệu, phương pháp luận và quy trình thống kê.

Nguyên tắc 4. Các cơ quan thống kê được quyền có ý kiến về những hiểu biết sai lệch và sử dụng sai số liệu thống kê.

Nguyên tắc 5. Thông tin cho mục đích thống kê có thể sử dụng từ tất cả các nguồn - điều tra thống kê hoặc hồ sơ hành chính. Các cơ quan thống kê khi lựa chọn nguồn thông tin phải cân nhắc tới yếu tố chất lượng, tính kịp thời, chi phí và gánh nặng đối với đối tượng cung cấp thông tin.

Nguyên tắc 6. Cơ quan thống kê thu thập dữ liệu về cá nhân dùng cho mục đích thống kê, cho dù là tự nguyện hay theo quy định của pháp luật, đều phải tuyệt đối giữ bí mật và không dùng cho các mục đích khác ngoài mục đích thống kê.

<p><u>Nguyên tắc 7.</u> Luật, các quy định và biện pháp áp dụng trong hệ thống thống kê phải được công khai.</p> <p><u>Nguyên tắc 8.</u> Sự phối hợp giữa các cơ quan thống kê trong nước có vai trò quan trọng để đạt được sự thống nhất và hiệu quả trong hệ thống thống kê.</p> <p><u>Nguyên tắc 9.</u> Cơ quan thống kê ở mỗi nước sử dụng các khái niệm, phân loại và phương pháp theo chuẩn mực quốc tế sẽ thúc đẩy tính thống nhất và hiệu quả của hệ thống thống kê ở tất cả các cấp.</p> <p><u>Nguyên tắc 10.</u> Hợp tác song phương và đa phương về thống kê góp phần hoàn thiện hệ thống thống kê nhà nước ở tất cả các quốc gia.</p>	<p><u>Nguyên tắc 7.</u> Luật, các quy định và biện pháp áp dụng trong hệ thống thống kê phải được công khai.</p> <p><u>Nguyên tắc 8.</u> Sự phối hợp giữa các cơ quan thống kê trong nước có vai trò quan trọng để đạt được sự thống nhất và hiệu quả trong hệ thống thống kê.</p> <p><u>Nguyên tắc 9.</u> Cơ quan thống kê ở mỗi nước sử dụng các khái niệm, phân loại và phương pháp theo chuẩn mực quốc tế sẽ thúc đẩy tính thống nhất và hiệu quả của hệ thống thống kê ở tất cả các cấp.</p> <p><u>Nguyên tắc 10.</u> Hợp tác song phương và đa phương về thống kê góp phần hoàn thiện hệ thống thống kê nhà nước ở tất cả các quốc gia.</p>
---	---